

MATTHAEU
ET SANZ

TRACTATUS
DE RE
CRIMINALI

KL30
.E8
M3
C.1

1756
M4566

1080002815

D.D. LAURENTII
MATTHÆU
ET SANZ,
TRACTATUS
DE RE CRIMINALI.

LUGDUNI
Sumptibus ANISSON & JOHANNIS FORTI

ANNO MDCCLXXII

D.D. LAURENTII
MATTHÆU
ET SANZ

JURISCONSULTI VALENTINI,

de Consilio Regiæ atque Catholicæ Majestatis; olim in Valentina Regia
Audientia Fiscalis, Præfeci & Senatoris, deinde in Aula Suprema Crimi-
num Regiæ Domus & Curiæ, Præfeci ac Præsidis, & in Senatu Novi
Orbis Consilarii Togati;

NUNC VERO IN SACRO SUPREMO AC REGIO ARAGONUM
Consilio Regentis Cancellariam; inelitz Militiæ Beatæ Mariæ de Montesa,
& sancti Georgii de Alfama, purpurâ tessera insigniti,

TRACTATUS
DE RE CRIMINALI,
SIVE CONTROVERSIARUM

Usufrequentium in Causis Criminalibus, cum earum Decisionibus, tam in Aula
Suprema ac Hispana Criminum, quàm in summo Senatu novi Orbis.

*Editio tertia prioribus emendatior cum triplici Indice Controversiarum, Jurium,
ac Rerum locupletissimo.*

LUGDUNI,
Sumptibus ANISSON & JOANNIS POSUEL.

M. D. C. C. II.

2185

CUM PRIVILEGIO REGIS CHRISTIANISSIMI

FOL

364.1

M436t

22 junio 79

JURISCONSULTI VALENTINI

de Consilio Regis apud Castellæ Maderæ; olim in Valentini Regis
Audientia Fiscalis, Præfetti & secretarii, tandem in eisdem Crimi-
nali Regis Domini & Consilii Præfetti ac Præsidi, Præfetti ac Præsidi
Ordinis Castellani Legum;

KL30

.88

HINC VERO IN SACRO SUPREMO AC REGIUM
Consilio Reversis Conciliariis; in eisdem Reversis Conciliariis
& in eisdem Reversis Conciliariis;

M3

C1

TRACTATUS

DE RE CRIMINALI

SIVE CONTROVERSARUM

Illustrationem in Casibus Criminalibus cum eorum Decisionibus tam in Audi-
entia ac Hispania Criminali, quam in eisdem Reversis Conciliariis
Ordinis Castellani Legum;

FSRM

LUGDUNI

Sumptibus Anisson & Joannis

2815

CUM PRIVILEGIO REGIS CHRISTIANISSIMI

EXCELLENTISSIMO DOMINO
INCLITO VIRO, PRUDENTISSIMO HEROI,
DOCTISSIMO PRÆSIDI,
DOMINO DON PETRO
NIÑO DE GUZMAN,

Marchioni de Montalegre conspicuo, Comiti excelso de Villahun-
brofa, & Castronovo; Domino Illustrissimo Villarum de Uña, Na-
vianos, Santo Thomè, & Poitonovo; Egregio Militi Jacobeo, Ove-
rensis Collegii in Salmantino lycæo, felici faustæque Proli; Novi
Orbis olim Consiliario Togato eximio; Hispalensis Urbis & Regni
Adsidenti vigilantissimo; Domus, & Audientiæ Contractationis
integerrimo Præposito; Sapientissimo Regis Consiliario Camerali;
Rei Dominicæ summo Administratori; Consilii heroïco Præsidi, & in
Cœtu regiminis universæ Monarchiæ fidelissimo Administro,

Doctor Don Laurentius Matthæu & Sanz

S. P. D.

DIUTIUS, Excellentissime Domine, *durant*
exempla quam mores, Tacit. lib. 4. *hiflor.* sive
ii boni, sive mali sint, & dum in Regnis opulen-
tissimis Castellæ clavum tenes, æquissime jura
dispensas; dum hanc Regiam Urbem & Cu-
riam, totius Hispaniæ Metropolim summa dexte-
ritate gubernas; tuæ Excellentiæ debetur opus-
culum hoc, in quo enodantur exempla pœnarum, quibus mores pef-
simi Curialium puniri solent, & debent. Munus quod offero exi-
guum quidem est, si auctorem respicias; sed ingens, si attendis
assumptum; nam licet arduum videatur correctionem introduce-
re;

EPISTOLA NUNCUPATORIA.

cere; algunas vegadas acaçe que se face en una hora lo que non se puede fazer en muchos tiempos, ut docuit sapientissimus Rex noster Alphonsus, l. 47. tit. 5. part. 1. obligatio, & electio, oblationem hanc exhibent: Obligatio inquam, enata ex debito innegabili, cum acus nautica debeat clavum tenenti; & naturali quadam necessitate, quemadmodum flumina, rivuli & fontes, maria quarunt; sic cuiusvis Legum nostrarum dissertatio vi attractiva tui Oceani in scientia legali, rapitur; non ut tributum, sed ad instar restitutionis. Electio, quia licet debitum hoc libenter agnoscam, etiamsi abesset, te Mecænatem exposcerem, ut ad umbram tantæ protectionis illæsus libellus meus in lucem prodiret. Finis scribendi petit utilitatem publicam, quam obtinere non ineptè procuro, dum præteritis poenis futura crimina compescere tento. *Malè hominis ingenii natura consulit, quod plerumque non futura, sed transacta perpendimus*, dixerat scitè Quintus Curtius lib. 8. *Histor. Alex.* Ergo benè, dum ex transactis medelam ad futura dispo, ut, cum Tacito lib. 1. *annal.* dicere valeam, *quæ casus obtulerat in sapientiam vertantur.* Artificium sapientiæ lucefcit, dum ex malis bona libantur, sicut Medicinæ dexteritas, quando ex veneficis pharmaca utiliora componit. At, cum experienciâ instruamur: Tacit. *cod. lib. quod pauci prudentia honesta ab deterioribus, utilia ab noxiis discernunt; plures aliorum eventis doceantur.* Duxi poenas delictorum exponere, ut confusa multitudo Curialium, discat quid evenire possit cuicumque qui Legum præcepta transcenderit.

Ignavis, qui metu solo punitionis terrentur, in supercilio Operis depingo carceris iconem, ex quo criminosi ad patibulum mittuntur. Cordatis symbolum Justitiæ propono, cui totum Opus saciatur. Te scilicet, de quo Isaias dixisse videtur, *cap. 52. vers. 7. Quàm pulchri super montes pedes annuntiantis, & prædicantis pacem!* Quæ verba Septuaginta vertunt: *sicut hora super montes, sic pedes evangelizantis pacem.* Et licet meritò dubitari possit, quid habeat commercii hora, cum annuntiante pacem? Hora namque, tempus meretur; prædicans pacem, totus in tranquillitate reipublicæ procuranda versatur, absque eo quod de tempore curet. Nihilominus ut quidam doctus exponit. Melch. Fuster canon. Magistr. Val. *varior. concept. moral.* §. 152. Ex hoc iusti Principis, & summi Præsidis Hieroglyphicum mirabile componitur. Nonne horologium Regem repræsentat, quod variis rotulis constans, per indicem horas designat? sic depinxerat Saavedra, *symbol. polit.* 57. Nonne sonitus est lingua, per quam multitudini secreta motus panduntur, ut Præsides per quem Rex loqui solet? Calixtus Ramirez, *de leg. Reg.* §. 10. *num.* 26. Nonne de Horologio dicitur; Cassiodor. *lib. 1. epistol.* 41. *Ordo vitæ confusus*

agitur

EPISTOLA NUNCUPATORIA.

agitur, si talis discretio sub veritate nescitur? Igitur clarè sequitur, quod dum in montium fastigio id est Reipublicæ & Regni culmine collocatur, pulchritudinem admiramur resultantem ex pace, atque tranquillitate obtenta mediante Justitiæ administratione; quæ non odium parit, sed amorem conciliat: sic noster Alphonsus in l. 3. *tit. 1. part. 2.* dicens: *y podria ganar este amor facendo Justicia derecha.* Quæ quidem necessaria est, quippe: *Vitia erunt donec homines, sed neque hac continua, & meliorum interventu pensantur.* Tacit. *lib. 4. histor.* Nullum meliorem te in ea ministranda intervenire posse concluditur; quia te simulacrum Iusti rectique veneramur; te modestiæ atque humanitatis speculum intuemur; te integritatis atque vigilantie Numen adoramus; te prudentiæ atque dexteritatis sydus conspiciamus; te denique nobilitatis centrum prædicamus non solum Hispani, quos amabiliter regis, sed cunctæ fermè nationes, hujus & novi Orbis, quibus linguæ deficiunt, si tuas laudes complere suscipiunt. Tuæ nobilissimæ stirpi Liber integer debebatur; sed duos tantum Heroes, memorabo, ut liqueat neque in divinis, neque in humanis amplius desiderari non posse.

Primus sit divinus ille vir Dominicus, ex tua inclyta Familia natus, qui Albigenis terror, Ecclesiæ lumen, Hispaniæ decus, Guzmanorum honos, Prædicatorum Institutor, Inquisitorum contra hæreticam pravitatem Coryphæus, in cælum translatus anno 1218. ac inter Divos enumeratus per Gregorium IX. anno 1235. miraculis claruit, & fulget Mariana, *de reb. Hispan. lib. 12. cap. 8.* Salazar. *in Martyrol. Hispan. tom. 4. sub die 4. Augusti,* ubi plures. Secundus, suo in genere non dispar, Alphonsus Petri de Guzman, cognomento *el bueno* ab eadem, illustrissima Stipite ortus, qui in obsidione Tartesiæ, quam strenuè tuebatur adversus Sarracenos, Hispanus Abraham, filio unigenito non pepercit, ut fidei, & honoris monumentum immortale posteritati relinqueret. Eum respondentem Oratoribus obfidentium describit Rodericus Santii Episcopus Palentinus, *lib. 4. histor. Hisp. cap. 7.* & inter alia hæc dixisse testatur: *Dicite rursus quia si filius liberatur, & fidem ledam, vita ejus mors mea est, & indelebilis macula, quæ idem filius vivendo morietur: malo enim orbatus filio, quam fide vivere; malo denique filii gloriosam mortem, quam turpem utriusque vitam: filios plurimis ex causis inviti saepe perdimus, fidem verò, & honorem nisi volens nemo perdit.* His dictis enfem hostibus è muro jecit, quo filius trucidatus statim fuit, & ipse indefectibili lauro redimitus, civitatem Regi Santio, famam perennem sibi servavit.

Suscipe ergo donum hoc quod devotissimo affectu voveram ab initio suscepti laboris; non temerè elaborati; quia licet Valentino impropria

EPISTOLA NUNCUPATORIA.

propria Legum Castellæ disputatio objiciatur, quatuordecim annorum (per quos munera in his Regnis obtinui) sudor, objectum absolvere potest: *Multa*, namque *experiendo confici, quæ segnibus ardua videbantur*. Tacitus *lib. 13. Annal.* Oleum & operam perdidisse ex tenuitate doctrinæ dici posse fateor; sed quanquam in Aragonensium Senatum translatus, quo ad tuam erga benemeritos justificationem, neminem dicturum credo dum nôris perfectissimè, idem quod *Sublatis studiorum pretiis, etiam studia peritura, ut minus decora*, Tacitus, *lib. 11. annal.* sin minus, iterum Juvenalis solatium præstabit, *satyra 7.* dicens:

Nos tamen hoc agimus, tenuique in pulvere sulcos Ducimus, & litus tenui versamus aratro.

Vale in æternum. Mantuæ Carpentanorum, Idus tertio Julii 1672.

LEGENTI

LEGENTI

VR IÆ Hispanæ trimina, & pœnas explanaturo, obstat in limine sententia Poëtæ dicentis:

Curia jus servat, meretrix est Curia dicta.

Si enim Curia est ædes almæ justitiæ, regula infallibilis recti, juris inextinguibilis norma, ut ipse fatetur: quomodo meretrix dicta? quare prostitutionis simulacrum? qua de causa iniquitatis, & turpitudinis ara? Procedetne hujus attributi licentia ex pulchritudine & forma? Ovven. *lib. 1. epigr. 124.*

O utinam vel bella minus, bona vel magis eses; Turpius est pulchra, nam meretrice, nihil.

Minimè, quia bonitas hoc in carmine excluditur, & aliud eam supponit dum jus servari a Curia proficitur. Sed ut dicenda facilius percipiuntur, suppono quod *Curia* nomen diversimodè sumi solet. 1. In primis *Curia* appellata fuerunt triginta illæ partes in quas divisit Romulus tribus Populi Romani, ut meminit Pomponius. 2. His nomina specialia, five speciosa dedere Sabinæ nobiliores, pulchrioresve, à Quiritibus raptæ, 3. ut injuria præcedens abolita remaneret. Præterea dictus fuit *Curia* locus ubi Senatus Romanorum coibat, in æde Concordiæ, ut innuit Paulus, 4. quem sequuti fuere Gratianus, Valentinianus, & Theodosius; 5. necnon Tullius, 6. Demùm *Curia* dicebatur locus ubi decuriones ad curandum de Municipiis congregabantur; eo quod ad similitudinem Senatus Romani, ij parvuli Senatus municipales creati dicuntur de quo mentionem fecerat Ulpianus cum prælibatis Imperatoribus, & aliis, 7.

At nullam ex his significationibus ad rem nostram conducere apparet, ex eo quod *Curia* de qua loquimur, Hispanè *Corte*, capienda sit, pro urbe vel oppido ubi Rex cum Senatibus, Consiliariis, Optimatibus, & ceteris ei adfidentibus adest, ut jura nostra clarissimè tradunt. 8. Quo in sensu *Curia* jus servare est necesse, quia Rex Dei Vicarius, 1. 5. tit. 1. part. 2. ubi Gregor. Lopez, & ejus Administri, ad Justitiæ administrationem destinati, eam componunt. Comprehenditur etiam sub nomine *Curia*, 9. Regum affectatorum turba, in qua inter bonos plures iniqui concurrunt qui vitiorum fomites, prævaricationem sæpissimè operantur; & quo ad hanc partem, intelligendum putarim dictum Poëticum, quatenus dicit quod *Curia meretrix dicta est*. Enumque desumere potuit ex sacris Scripturis, 10. in quibus de Hierosolyma, *Curia Regum Juda*; hæc verba habentur: *Quomodo facta es meretrix civitas fidelis plena judicii? justitia habitavit in ea; nunc autem homicida. Argentum tuum versum est in scorium, vinum tuum mistum est aqua &c.* Prosequitur sacer Vates eam urbem tempore prævaricationis depingendo eis coloribus, ut cuicumque ex Aulis supremorum Principum congruere descriptio valeat. De Athenis plura ad rem Sigonius 11. De aliis plures apud Solorganum, 12. de Romana Tacitus 13. dicens: *Suspecto Senatus populique imperio, ob certamina potest*

101

c

tium can emblem. 97. n. 5.

1 Carol. Sigon. lib. 1. de jur. antiq. Civ. Rom. c. 3. D. Covarr. pr. c. 4. n. 10. Calixt. Ramir. de leg. Reg. S. 10. in princ. 2. In l. 2. §. 1. ff. de orig. jur. 3. Tit. Liv. hist. Rom. lib. 1. decad. 1. Sext. Aurel. Vid. de vir. illust. Roman. c. 2. 4. In l. si quis aliud §. Indices ff. de pan. 5. In l. 1. c. Theodos. de Consul. 6. Lib. 3. de Orator. 7. In l. 3. ff. quod cu. jusque univers. leg. expleo 36. c. de decur. rion. lib. 10. l. 1. adunum 113. c. Theod. eod. tit. & ibi Amaya & Jacob. Goroff. sed latius Langleus, se. mestr. lib. 12. cap. 2. 8. L. 27. in princ. tit. 9. p. 2. & ibi Gregor. Lop. D. Covarr. d. c. 4. n. 10. in mitt. Calixt. Ram. d. §. 10. & Hier. Blancas. in commun. rer. Aragon. pagin. 4. 20. 9. Blancas. ubi prox. 10. Estaias, c. 1. v. 22. 11. Lib. 1. de republ. Au. ben. c. 5. & Solor. 12. can emblem. 97. n. 5.

LE GENTI.

12. Enbl. 4. ex n. 25. *bitu. postremo pecunia turbatur.* Et quamvis nostræ Curia plura ex his
 13. lib. 1. Annal. *desint, quia integerrimi viri assidua cura invigilant, in compescendis
 criminibus, & legum auctoritate conservanda, nihilominus nequitias,
 violentias, cædes, rapinas ac plures alias immanitates quotidie lugemus.
 Neque hoc novum est: nam sapientissimus Rex Alphonfus suis tempo-
 ribus jam id ipsum expertus fuerat dum in suis legibus 14. Curiam mari
 comparat, tanquam fluctibus expositam, Piratis parentem, & immanis-
 simis belluis plenam, de quo aliqua attinguntur inferius 15.*

14. L. 28. titul. 9. *Ex his licet regularis Curia denominatio, à 16. Cura defumatur; po-
 part. 2. tior ad rem est etymologia nominis Hispani Corte, à verbo Cortar, Latine
 15. Controvers. 4. ex *secare: ita ut percipiatur ab ipso nomine, quod in Curia secantur ma-
 num. 1. lefacta gladio iustitiæ; sic mirabiliter explicat lex Hispana dum ait: 17.
 16. Hotoman. lib. 4. *Es dicho Corte segun lenguaje de Espana, por que alli es la espada de la Jus-
 observ. cap. 33. Sigon. *sticia con que se han de cortar todos los malos fechos. Hac de causa cum cri-
 d. lib. 3. de jur. ant. *mina frequentiora in Curia patrata explicare tracto cum penis quibus
 Rom. c. 3. Petr. Greg. *coërceri solent, in limine voluminis uror imagine, vel symbolo, quo de-
 lib. 3. sumag. cap. 18. *lineatur frons ipsius Aula Regiæ quæ carcerem Curia comprehendit, in
 num. 3. & Anton. *qua Præfeci Regiæ Domus & Curia jus dicunt, fontes in compedibus
 Faber. in ration. ad *detinent, quæstioni subjiciunt, ac debitæ punitionibus coërcent. Hoc
 d. l. 2. §. ff. de orig. *enim opus pulcherrimum artificiosa majestate adornatur, specioso frontis
 jur. *picio insignitur marmoreis cultis, statuis, columnis atque epystyllis.
 17. d. l. 27. tit. 9. *Distinguit eleganter tres portas per quas patet ingressus ad intima. Dex-
 part. 2. tra namque litigatoribus ad civilia judicia aditum offert. Lava Appari-
 toribus carceratos ducentibus, vel ad iudicium, vel ad pœnam, transitum
 ministrat. Media verò iudicibus destinatur, ut tripartito officio patens
 omnibus se exhibeat. Duo membra his adhærescunt, quæ hinc atque
 illinc in plateam æqualiter exposita, duplici fenestrarum nexu usque
 ad binas Turtes eminentes, quasi duo conspicua brachia, ædificium com-
 plecti videntur. Tres illæ januæ tribus arcuatis fenestris copiosius illu-
 strantur, Dorico columnarum ordine dispositis. Hinc Regium insigne
 curiosissimè in marmore exculprum mediam cõtonat, & tandem in sum-
 mitate emicat marmoreum simulacrum pennatum ipsius Curia, altera
 manu stateram tenens, & altera gladium Iustitiæ vibrans in malefactores,
 Cui lemma adjungo depromptum ex Psalmo sexto nempe: *Discedite à
 me omnes qui operamini iniquitatem, ut moneantur Curiales, qui pulchri-
 tudinis Curia contemplatione trahuntur, per quam meretricia vitia ju-
 dicari posse diximus, habere stateram, & gladium utraque parte peracurū
 cum pennis, ut debitum unicuique trutinat, pœnas merenti infligat, &
 celeriter fugientes assequatur: Iustitiam omnibus ministrando. Hanc ne-
 cessariam ad regendos Hispanos docet Alphonfus 18. his elegantissimis
 verbis: *Las nuestras gentes son leales, e de grandes coraçones por esto ha me-
 nester, que la lealtad se mantenga con verdad, e la fortaleza con derecho e
 Justicia.**************

18. In proem. sept. *Ex eo quod de criminum ultione disceramus, non malevoli animi in-
 part. *dicium edimus: quia non peccatores persequimur, sed peccata. Immo
 19. Lib. 9. epist. 18. *clementia species elucescit, ut scribit Magnus Cassiodorus, 19. Clementer
 irascimur quando vitia sola damnamus. Punicio namque delictorum nemi-
 ni nociva reputatur; pluribus salutifera se præbet. Sic censuit pruden-
 tissimus Hispanus. 20. Nonne aliquando castigatio necessaria est? quid nisi
 20. Seneca lib. 1. *non enim nocet, sed medetur specie nocendi. Verum dum necessaria est tan-
 de ira cap. 5. *quam medela, Republicæ corpori laboranti applicanda; juxta qualita-
 tem morbi decerni debet; nam in gravioribus, non leni remedio uti pro-
 dest; quia hæc, *asuescunt mentes, morbo non liberant. 21. Validiora tribuen-
 21. Boëtius, de con- *da sunt; sic Tiberius 22. Ne corporis quidem morbos veteres, & diu auctos
 solat. lib. 1. in princ. *nisi per dura & aspera coërcetas. Petitiæ tamen medici splendet, dum ter-
 22. Tacit. lib. 3. an. *nal.*********

LE GENTI.

ror ad multos, pœna ad paucos se extendit, hoc est: 23. Dum Curia 23. Cassiodor. lib. 9.
 multiplex numerose lateatur, non videtur percussa damnis, paucos perdi-
 disse de plurimis. *epist. 4.*

Fateor, quod in aliquibus ab observantia Seniorum, recentiores de-
 viamus: sed non statim errori adscribendum, quia non deterius est quod
 24. Quintil. Dia- *diversum 24. cum ipsæ leges loco temporique accommodari debeant, ut
 log. 1. *justæ dicantur. 25. Eleganter nostras Jacobus Falco: 26.**

24. Quintil. Dia-
 log. 1.
 25. S. Thom. 1. 2.
 quaest. 95. art. 3. cum
 aliis per me relatis,
 tom. 1. de Reg. Val. c. 1.
 3. §. 1. n. 111.
 26. Lib. 3. arm. Sa-
 tyr. 6.

*Nam iusta quibusdam
 Non ita sunt aliis, nec semper circibus isdem,
 Sunt eadem; sensim tempus Fortunæque mutat.*

Neque ideo deteriora quod nova; nam ut dixerat Tacitus. 27. *Nec
 omnia apud priores meliora, sed nostra quoque ætas multa laudis, & artium
 27. Eodem lib. 3. an. *immunda posteris tulit. Sed ne omnia mihi adrogasse præsumas, ex his
 quæ scribuntur, en nomina doctissimorum virorum, quorum suffragiis
 istæ Controversiæ decise sunt. Vale.**

NOMENCLATOR

Eorum qui in Aula Suprema Criminum
interfuerunt quando istæ Contro-
versia agitabantur.

PRÆSIDES AULÆ.

ON Augustinus del Yerro, Equestris ordinis Calatravæ, de summo Consilio Castellæ desumptus, præfuit annis 1659, & 1660, & in eo munere decessit.

Don Franciscus de Vergara, & Alaba, ab eodem Consilio desumptus, Equestris Ordinis Divi Jacobi præfuit annis 1661, & 1662.

Don Vincentius Bañuelos Præfectus Regiæ Domus, & Curia antiquior, præfuit anno 1663, & paulo post decessit.

D. Benedictus Trelles Marchio de Torralba, Equestris Ordinis sancti Jacobi, de Consilio desumptus, præfuit annis 1664, 1665, & 1666.

Don Sebastianus Infante ab eodem Consilio desumptus præfuit anno 1667.

Don Laurentius Matthæu & Sanz Equestris Ordinis Beatæ Mariæ de Montesa, Præfectus antiquior; præfuit anno 1668.

Præfeli Regiæ Domus, & Curia, ab anno 1659. usque ad annum 1668.

DON Franciscus de Quiñones, qui in eo munere decessit anno 1662.

Don Vincentius Bañuelos qui ut dictum est, decessit anno 1664.

Don Franciscus de Medrano, & Bazan, equestris Ordinis Calatravæ, promotus ad Senatum Ordinum militarium, anno 1664, ad munus Fiscalis Consilii anno 1668, & tandem ad Consilium anno 1669
Don

NOMENCLATOR.

Don Thomas de Valdes, promotus ad Senatum Novi Orbis, anno 1664.

Don Antonius de Vidania, & Elazarraga, Equestris Ordinis Divi Jacobi, promotus ad munus Fiscalis Consilii, anno 1659, & demum ad Consilium anno 1663.

Don Didacus Vanegas, & Valençuela, promotus ad Senatum Novi Orbis, anno 1666.

Don Laurentius Matthæu & Sanz, promotus ad eundem Senatum Novi Orbis, anno 1668, & postea ad supremum Aragonum Consilium, anno 1671.

Don Alphonfus Sarmiento, decessit in eo munere, anno 1665.

Don Petrus Gonzales de Salcedo, qui hodie residet in Aula Decanus.

Don Michaël Muñoz, qui pariter adhuc residet in Aula.

Don Petrus Porres Enriquez, promotus ad officium Fiscalis Senatus Novi Orbis, anno 1662.

Don Laurentius Santos de San Pedro, Equestris Ordinis Sancti Jacobi, promotus ad Regiam Audientiam Hispalensis,

anno 1665, ac demum ad Consilium, anno 1666.

Don Carolus Ramirez de Arellano, Equestris Ordinis Divi Jacobi, promotus ad Senatum rei Dominicæ, anno 1665, & postea ad Senatum Novi Orbis anno 1672.

Don Josephus Beltran de Arnedo ejusdem Equestris Ordinis promotus ad officium Fiscalis Consilii, anno 1671, & demum ad Consilium anno 1672.

Don Sanctius de Villegas, promotus ad munus Fiscalis Novi Orbis, anno 1671.

Don Petrus Gil de Alfaro, Equestris Ordinis sancti Jacobi, promotus ad Præfidentiam Pincianæ Cancellariæ, anno 1670, & ad Consilium anno 1672.

Don Hieronymus Oroz, qui in Præfectura decessit, anno 1667.

Don Joannes Santelizes, & Guevara, Equestris Ordinis de Alcantara, promotus ad Senatum novi Orbis, anno 1668.

NOMENCLATOR.

FISCALES AULÆ in his annis.

Don Petrus Porres Enriquez, promotus ad Præfecturam Regiæ, Domus & Curia, anno 1661.

Don Antonius de Urrutia, & Aguirre, Equestris Ordinis de Calatrava, promotus ad munus Fiscalis Senatus Ordinum militarium anno 1664, demumque ad eundem Senatum, anno 1665.

Don Hieronymus de Prado, Equestris Ordinis Sancti Jacobi, ad eandem Fiscaliam Ordinum promotus anno 1665, ad Senatoriam dignitatem ejusdem, anno 1666, ac tandem ad Consilium, anno 1672.

Don Joannes del Corral, Paniagua ejusdem Equestris Ordinis, promotus ad Præfecturam Regiæ Domus, & Curia, anno 1668.

**QUI IN SENATU
Novi Orbis jura dabant ab
anno 1668. usque ad
annum 1671.**

Excellentissimus Dominus Don Gaspar Bracamonte, Comes de Peñaranda, Eque-

stris Ordinis de Calatrava, Regis nostri Legatus pacificus bellis ubique extinguendis, & postea ad Cæsaream Majestatem, Prorex Neapolitanus, de Consilio status, Regius Cubicularius, de coetu Regiminis Universæ Monarchiæ, Præses.

Don Alphonfus Ramirez de grado Decanus Senatus.

Don Joannes Ramirez de Arellano, Equestris Ordinis de Calatrava, Marchio de Miranda de Auta, promotus ad Consilium, anno 1671.

Don Thomas de Valdes, de quo supra mentionem feci.

Don Antonius de Castro.

Don Joannes Santeliçes, & Guevara, de quo etiam supra.

Don Alphonfus de los Rios, promotus ad Fiscalem Consilii anno 1670. & ad ipsum Consilium anno 1671.

Don Antonius Sevil Santeliçes, Equestris Ordinis Sancti Jacobi inter quos ego annumeratus fui.

Fisca

NOMENCLATOR.

Fiscales hujus Senatus eisdem annis.

Don Melchior de Cordova Equestris Ordinis de Alcantara, decessit in eo Officio, anno 1669.

Don Antonius Sevil Santeliçes, promotus ad Senatoriam dignitatem, anno 1670.

Don Sanctius de Villegas, qui hodie munus dignissimè obtinet.

SERIES CONTROVERSIARUM

quæ in hoc Volumine continentur.

CONTROVERSIA PRIMA.

De Suprema Aula Senatus Hispani cui cura persequendorum criminum commissa est; De Prefectis Regie Domus, & Curie eorumque munere, potestate, & jurisdictione. pag. 1.

CONTROVERSIA II.

De criminibus exceptis, in quorum causis appellatio seu supplicatio locum non habet. p. 14.

CONTROVERSIA III.

De Relationibus, & consultationibus, quæ fieri solent in Suprema criminum Aula, à Judicibus inferioribus, ut sententiæ eorundem executioni mandari possint, remota appellatione. Et de Consultationibus per Aulam Principi faciendis eo existente in Curia, reverentiæ causa quoties aliquis supremo supplicio afficiendus est. p. 26.

CONTROVERSIA IV.

De his qui sub nomine Fustitiæ, ut pecunias extorqueant nequiter causas criminales supponunt. p. 39.

CONTROVERSIA V.

De eo qui falsis Principis rescriptis falsisque Senatus Patrimonialis justificationibus, pecunias ad Fiscum spectantes, ab Arcariis, sive administratoribus interciperat. p. 41.

CONTROVERSIA VI.

De Jurisdictione Auditorum Senatus Regii Patrimonii in Criminalibus, ad punitionem acerbam delicto enormi correspondentem, veluti intercipientis pecunias Fiscales medianibus delegationibus falsò fabricatis. p. 49.

CONTROVERSIA VII.

De articulo immunitatis Ecclesiæ intentato per famosum delinquentem post condemnationem ad penam capitalis, & jam in Capella ad supplicium missus. p. 61.

CONTROVERSIA VIII.

De Adultera necem viri procurante, & exequente, Anasimum auxiliando in ipsa atrocitate: an penam parricidii incurrat: & an in atrocioribus minores viginti quinque annis condemnari possint ad penam criminis ordinariam. p. 72.

CONTR. IX.

SERIES CONTROVERSIARUM.

CONTROVERSIA IX.

*De conscitis & participibus Parricidio an idem crimen committant, & eadem pena plec-
tendi sint.* pag. 77.

CONTROVERSIA X.

De Remissione reorum juxta Concordata inter regna Castellæ, & Valentie & de substantia salvo-conducti delinquenti non subdit concessi ab Officiali de crimine non certiorato. pag. 80.

CONTROVERSIA XI.

De Marito adulterium ulciscente, adulteros necando, & de pena ei debita si adulter Clericus sit & sacris initiatus. pag. 87.

CONTROVERSIA XII.

De pena debita Marito, uxorem adulteram occidenti ex intervallo. pag. 94.

CONTROVERSIA XIII.

De genero mortem socii procurante per assassinium, cum armis sulphureis exequentem. pag. 99.

CONTROVERSIA XIV.

De necesse Judicis ordinarii, & de pena ob simile crimen debita jure civili & Hispano. pag. 103.

CONTROVERSIA XV.

An ad imponendam penam acerbam assassinii sufficiat promissio pecuniæ, vel requiratur vera numeratio. pag. 107.

CONTROVERSIA XVI.

De minore viginti quinque annis auxilium cooperativum prestante in homicidio & rapina, repentinè deliberatis, & executis, participando pretium rerum raptarum. pag. 111.

CONTROVERSIA XVII.

De carceris effractore, eximente reos homi-

cidii insidiosos, per conspirationem seditionis, & tumultuariam cum vulnere gravi custodis. pag. 114.

CONTROVERSIA XVIII.

De homicidio sacrilego patrato in carcere, & an commentariensis de eo ad aliquid teneatur. pag. 120.

CONTROVERSIA XIX.

De negligentia commentariensis in custodia Reorum, & an teneatur de homicidio subsecuto in rixa orta ex conatu recuperandi reum fraudulenter ab illius potestate exempti. pag. 137.

CONTROVERSIA XX.

De homicidio patrato per plures, quorum quis occiderit non liquet, & an auctor insultus pena ordinaria plecendus sit ex deliberatione occidendi presumpta. pagina 141.

CONTROVERSIA XXI.

De indulgentia, mitigatione, atque commutatione penarum, & de arbitrio supremis tribunalibus circa hæc concessio. pagina 146.

CONTROVERSIA XXII.

De homicidio patrato per aggressum vel insultatum ad sui necessariam defensionem. pag. 155.

CONTROVERSIA XXIII.

An ex rivalitate, & Zelotypia resultet indicium sufficiens ad torturam, quando unus ex rivalibus nequiter interemptus est. pag. 160.

CONTROVERSIA XXIV.

De pluralitate delictorum ad extendendum arbitrium usque ad ultimum supplicium, etiamsi causa capitalis in reum legitime probata non fuerit. pag. 166.

CONTR. XXV.

SERIES CONTROVERSIARUM.

- CONTROVERSIA XXV.**
An tortura uti possint iudices supremi in criminibus atrocioribus in processu summario informativo, nulla concessa copia indiciorum. pag. 171
- CONTROVERSIA XXVI.**
De effectibus torture si reus negativus persistit. pag. 191
- CONTROVERSIA XXVII.**
De effectu transactionis, & pacis initæ inter accusatorem, & reum; & de torture iniuste, vel nulliter inflicta post pacem; & an ex eo reus veniat omnino absolvendus. pag. 197
- CONTROVERSIA XXVIII.**
De crimine probando per instrumenta, vel acta: & an actuario credendum sit, si de mandato iudicis fidem dederit, de crimine coram eo patrato. pag. 203
- CONTROVERSIA XXIX.**
De nece nequiter per feminam patrata in atrio Palatii Regis nostri instrumento sulphureo reprobata mensura. pagina 216
- CONTROVERSIA XXX.**
An homicidium insidiis, & industriosa machinatione patratum dicatur proditorium quoad effectum immunitatis Ecclesiæ amittenda. pag. 236
- CONTROVERSIA XXXI.**
An homicidium patratum iclu tormenti manualis reprobata mensura, proditorium sit ad eundem effectum amittendi immunitatis Ecclesiæ suffragium. pagina 250
- CONTROVERSIA XXXII.**
De ancilla adulta, sed decimum septimum annum non attingente, dominam occidere veneni propinatione conante, flagitio ad executionem perducto, & an pena ordinaria plectenda sit. pagina 258.
- CONTROVERSIA XXXIII.**
De homicidio patrato in personam Procuratoris partis qua in lite obtinuerat; a succumbente. Et an similis emulatio sufficiens sit ut quis excusari possit à pena ordinaria. pag. 263
- CONTROVERSIA XXXIV.**
De violentia, & ingressu cum armis ad expilandam domum: & an danes operam rei illicita teneantur de omni eo quod sequitur. pag. 268
- CONTROVERSIA XXXV.**
De modo & forma probandi corpus delicti, in furto, latrocinio & rapina. pagina 275
- CONTROVERSIA XXXVI.**
De furto domestico, & de re non sacra subrepta ex loco sacro penes aliquem reperta. pag. 281
- CONTROVERSIA XXXVII.**
De Famulo, sive servitore subscriptionem domini falso imitante ad interceptiendas pecunias ejusdem. pag. 289
- CONTROVERSIA XXXVIII.**
De publico Tabellione, sive actuario causarum Civilium mandata iudicis supponente, vel falso fabricante, ad interceptiendas pecunias judicialiter depositas. pag. 294
- CONTROVERSIA XXXIX.**
De Mercatore decocto, & fraudulenter forocedente, & pena debita. pag. 300
- CONTROVERSIA XL.**
De usurario pacifcente certam redditus quantitatem in initio contractus sub pretextu ejus quod interest. pag. 306
- CONTR. XLX.**

SERIES CONTROVERSORUM.

- CONTROVERSIA XLI.**
De pluralitate furtorum per minorem viginti quinque annis patratorum & de pena. pag. 330.
- CONTROVERSIA XLII.**
De expilatoribus nocturnis, qui pallia & vestes per vicos & plateas violenter rapiunt. pag. 334
- CONTROVERSIA XLIII.**
De Latronibus publicis, & Grassatoribus viarum. pag. 343
- CONTROVERSIA XLIV.**
De falsa moneta floribus, & quali pena puniendi sint tam de jure Civili, Romano quam Hispano. pag. 349
- CONTROVERSIA XLV.**
De falsario fabricante cuneos signatorios Regios, ad monetam cudendam. pagina. 356.
- CONTROVERSIA XLVI.**
De expendente monetam adulterinam auream, argenteam, vel arosam, & de pena. pag. 365
- CONTROVERSIA XLVII.**
De abradente, sive rudente aureos nummos, & de pena ei infligenda. pagina. 370
- CONTROVERSIA XLVIII.**
De duobus, Hermaphroditis matrimonio copulatis, simulque in utero gestantibus ex reciproco usu utriusque sexus; & an eis imputari possit in crimen. pag. 377
- CONTROVERSIA XLIX.**
De corruptore virginis Vestalis, ejusque raptu vero, vel presumpito. pagina 393
- CONTROVERSIA L.**
De nefario coitu inter vitricum & privignam, & de probatione ejus prava iniquitatis. pag. 397
- CONTROVERSIA LI.**
De stuprante tres puellas confamilas, quarum custodia sibi commissa erat per communem dominum. pag. 406
- CONTROVERSIA LII.**
De vi & effectibus assertionis judicialis, puella stuprum passa, ad probationem hujus criminis. pag. 411
- CONTROVERSIA LIII.**
De exceptione impotentie coundi, sive ad venerea, in crimine stupri. pag. 414
- CONTROVERSIA LIV.**
De stupro Virginis immature per servum attentato. Et de servo Fisco Donato ea conditione, ut ad triremes perpetuo addicatur. pag. 417
- CONTROVERSIA LV.**
De Auriga violentiam inferente mulieri honeste, quam jubente Domino vehebat in tarruca. pag. 421
- CONTROVERSIA LVI.**
De Sarraceno & Christiana libidinem exercentibus; & an per Baptismum pena remissa censetur. pag. 426
- CONTROVERSIA LVII.**
De stupratore puella qui iudicio pendente aliam dolose duxerat ad vitandam penam ducendi, vel dotandi. pagina 428
- CONTROVERSIA LVIII.**
De prohibito concubinato, & pena per Leges imposta tam de jure civili quam Hispano. pag. 431
- CONTR. LIX.**

SERIES CONTROVERSIARUM.

CONTROVERSIA LIX.

De meretricia turpitudine omni jure prohibita, & penis illi impositis. P. 435

CONTROVERSIA LX.

De sortilegio libidinis causa procurato per mulierculam, & de fallaciis Egyptianorum. pag. 440

CONTROVERSIA LXI.

De Pratore negociante in Provincia sibi commissa, cum enormissima jactura subditorum. pag. 445

CONTROVERSIA LXII.

An sententia privationis Officij in causa visitationis lata, habeat paratam executionem pendente termino ad supplicandum. pag. 451

CONTROVERSIA LXIII.

De Navarcho preceptum superioris detrahente, & de pena ei debita. P. 456

CONTROVERSIA LXIV.

De Jurisdictione Proregum Novi Orbis ad committendam inquisitionem criminis patrii, per Pratorem alicujus Provinciae durante tempore officij. pag. 464

CONTROVERSIA LXV.

De Judice recusato ex causa inimicitiae provenientis ex alio Judicio criminali in quo cognatus judicis, Secundi Judicij fuerat Judex vel Reus. pag. 474

CONTROVERSIA LXVI.

De Judice muneribus corrupto, & an poenitentiae locus sit ad evitandam poenam criminis repetundarum. pag. 480

CONTROVERSIA LXVII.

De officiali suspensio ante sententiam, an hoc tempus computandum sit cum tempore condemnationis. pag. 484

CONTROVERSIA LXVIII.

De Naclero negotia Fisci seu Principis agente, & Portum prohibitum ingrediente. pag. 490

CONTROVERSIA LXIX.

De judice matrimonium contrahente in Novo Orbe cum subdita, post discessum ab Audientia, contra prohibitionem, & inquisito de isto crimine post concessionem emeriti. pag. 493

CONTROVERSIA LXX.

De Sententia revisitans annullanda defectu debita citationis. pag. 499

CONTROVERSIA LXXI.

De Senatore Novi Orbis officium temporale suscipiente, an ultra Syndicatus judicium, ex illo officio sequuto, subijci iur judicio acerbo visitationis secreta pro gestis in eodem officio. pag. 507

CONTROVERSIA LXXII.

De Governatore solvere jubente ex pecunia fisci sibi concedita contra preceptum superioris tradentis. P. 511

CONTROVERSIA LXXIII.

De potestate Proregis novi Orbis in coercendis Senatoribus eos remittendo ad Curiam Principis absque cause cognitione, & ipso Principe inconsulto. pagina. 516

CONTROVERSIA LXXIV.

De Libelli famosi Reo, & an Magistratus puniri valeat ex hoc crimine in judicio secreta visitationis. pag. 520

CONTROVERSIA LXXV.

De famosi Libelli crimine proseguendo ex mero Judicis officio etiam si accusator, qui proseguatur injuriam desuerit. P. 529

CONTR. LXXVI.

SERIES CONTROVERSIARUM.

CONTROVERSIA LXXVI.

De Praeside togato sordibus implicito in distributione officiorum Justitiae administrationem directam tangentium, & in servicio personali Indorum ad usus privatos, & de falsis attestacionibus suspecto. pag. 533.

CONTROVERSIA LXXVII.

De Praefecto Insula stipendia militum pra-

stianorum intervertente, & ad proprios usus applicante. pag. 546

CONTROVERSIA LXXVIII.

De Judice laico procedente contra reum, qui immunitate Ecclesiae juxta intendit, in casu quo gaudere non potest, per notorietatem juris, vel facti: & de remedio auxilii Regis contra Ecclesiasticum violenter procedentem, vel absque Jurisdictione. pag. 551

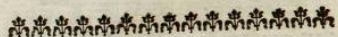

INDEX

Jurium in hoc Volumine explicatorum, vel illustratorum.

Prior numerus Controversiam designat; ceteri notas marginales.

EX IURE CANONICO.

APITE, cum Ecclesia de major. & obedientia, controvers. 28. n. 2. & 30.
 Cap. non indignanter 32. q. 6. expenditur, contr. 29. n. 75.
 Cap. 1. de homicid. contr. 30. n. 4. & seq.
 Cap. inter alia 6. de immunit. Ecclesiar. contr. 30. n. 15. & contr. 7. n. 16.
 Cap. solet 32. quæst. 2. expend. contr. 58. num. 14.
 Cap. litteris de presumpt. contr. 49. n. 21. & contr. 50. n. 43. & contr. 11. num. 19. cum sequent.
 Cap. consuluit 14. de appellat. contr. 2. n. 56.
 Cap. Ecclesiar. 9. de immunit. contr. 7. n. 2.
 Cap. nuper 51. cum gloss. de testibus, contr. 7. num. 5.
 Cap. inter, cum gloss. de purgat. canon. contr. 7. n. 6.
 Cap. licet ex quadam de test. contr. 7. n. 7.
 Cap. erit autem lex, 4. distinct. contr. 7. n. 9.
 Cap. fin. de immunit. contr. 7. n. 11.
 Cap. in istis, §. leges. 4. distinct. contr. 7. num. 15.
 Cap. vestra cum, c. fin. de cohabit. clericor. contr. 7. n. 21.
 Cap. fin. de constit. contr. 7. n. 24.
 Cap. relatum 87. distinct. contr. 7. n. 24.
 Cap. si quis militibus 6. q. 1. expenditur, contr. 7. n. 26.
 Cap. non licet de regul. jur. in 6. exp. contr. 7. n. 31.
 Cap. in quibus 22. q. 2. expend. contr. 7. num. 32.
 Cap. sicut e, nemo 2. q. 1. expend. contr. 7. num. 37.
 Cap. sacro 48. & cap. contingit de sentent. excommunic. contr. 7. n. 37.
 Cap. statuimus, & cap. Romana eodem titulo 6. lib. contr. 7. n. 37.

Cap. nemo 11. quæst. 3. expend. contr. 7. num. 46.
 Cap. corripitur 25. q. 3. expend. contr. 7. num. 49.
 Cap. sciant cuncti 2. quæst. ult. contr. 7. num. 49.
 Cap. in præsentia de probat. contr. 7. n. 51.
 Cap. placuit de testib. contr. 7. n. 57.
 Cap. in omni negotio. 4. de test. contr. 7. num. 58.
 Cap. 1. de sentent. excomm. in 6. expend. 7. num. 59.
 Cap. immunitatem 10. de immunit. Eccl. contr. 30. num. 17.
 Cap. si cupis, 16. quæst. 1. exp. contr. 30. num. 33.
 Cap. quæ in Ecclesiarum 7. de constitut. contr. 30. n. 73. & contr. 31. n. 30.
 Cap. 1. de novi oper. nunciat. contr. 30. n. 76.
 Cap. fin. in adjutorium 7. dist. 10. exp. contr. 30. n. 76. & contr. 31. n. 40.
 Cap. summopere 11. quæst. 3. exp. contr. 30. num. 76.
 Cap. id constituimus 17. quæst. 4. expend. contr. 30. n. 77.
 Cap. cum tanto 11. de constit. contr. 30. num. 78.
 Cap. 2. cum seq. distinct. 10. expend. contr. 30. num. 78.
 Cap. noverit, cap. gravem de sentent. excomm. contr. 31. n. 31.
 Cap. 1. de constit. contr. 31. n. 38.
 Constit. Gregorii XIII. de immunitate, contr. 7. n. 14. cum seq. & contr. 30. n. 68. cum sequent.
 Constitutiones Pii V. de censibus & cambis, contr. 40. n. 63. & 119.
 Constitutio Pii IV. de armis ignitis, contr. 31. num. 33.
 Constitutio Pii V. de eisdem armis, contr. 31. num. 34.
 Constitutiones Pauli V. de eisdem armis, contr. 31. num. 44.
 Constitutio Julii III. de eisdem armis, contro

Index Iurium.

Ex Libris Digestorum.

controvers. 31. num. 47.
 Constitutio Clementis VIII. de homicidio doloso, contr. 31. n. 38.
 Constitutio Sixti V. de fortilegiis, contr. 60. n. 3. & seq.
 Constitutio Pii V. de decoctoribus, contr. 6. n. 23. & 39.
 Cap. Regum officium 23. causa 23. quæst. 5. explicatur, contr. 78. n. 1.
 Cap. Principes 20. eadem causa, quæst. contr. 78. n. 3. & 24.
 Cap. Dilecto filio de sentent. excomm. in 6. explic. controvers. 78. numero 4.
 Cap. non in inferenda 7. 23. quæstione 3. expenditur, controvers. 77. numero 5.
 Cap. dilecto filio de sentent. excomm. in 6. expend. controvers. 78. numero 7.
 Cap. filiis vel nepotibus 31. 16. quæstione 7. expenditur, controvers. 78. numero 24.
 Cap. nos si incompetenter. 41. 2. quæstione 7. explicat. controvers. 78. numero 65.
 Cap. tua nos 8. de cohabit. clericor. contr. 78. num. 68.
 Cap. 1. de homicid. volunt. contr. 78. num. 90. & 112.
 Cap. cum olim 24. de verb. sign. controvers. 78. n. 91.
 Cap. inter alia de immunit. contr. 78. num. 114.
 Cap. fin. de immunit. contr. 78. n. 116. & 122.
 Cap. Si Judex Laicus de sentent. excomm. lib. 6. illustr. cum sequent. 78. num. 113.
 Cap. super litteris 20. de rescript. cum aliis iuribus, controvers. 78. numero 123.
 Cap. ceterum 5. de Judic. cum aliis iuribus, contr. 78. 126.
 Cap. pervenit 39. 11. q. 1. expen. contr. 78. num. 134.
 Cap. si qui testium de testib. contr. 78. num. 137.
 Cap. causam quæstione 37. eod. ibidem.
 Cap. 1. de Constit. contr. 78. num. 141.
 Constitutio Gregor. XIV. explicatur, contr. 78. n. 102. cum seq.
 Constitutio Pii V. de decoctoribus exornatur, contr. 78. n. 15.

LEge, si quis filio, §. quid tamen, ff. de injust. rupt. irrit. fact. testam. contr. 2. num. 7.
 Leg. Constitutiones 16. ff. appellat. controvers. 2. n. 5. & 8.
 Leg. 1. §. qui mandatum, ff. eo cui man. est iurisd. controvers. 6. n. 45.
 Leg. fin. §. 1. ff. eod. contr. 6. n. 45.
 Leg. 2. §. sed si dubites, ff. de iurisd. contr. 7. n. 6. & seq.
 Leg. si quis in gravi in princ. ff. ad Silanian. contr. 7. n. 41.
 Leg. si stipuler. ff. de verbor. obligat. contr. 7. num. 41.
 Leg. apud Julianum, §. constet, ff. de legat. 1. expenditur, controvers. 7. num. 44.
 Leg. ferè in omnibus 108. ff. de Reg. jur. contr. 8. n. 12.
 Leg. poena parricidii 9. §. 1. ff. ad leg. Pompei. de parricid. contr. 9. num. 3. & 6.
 Leg. utrum. 6. cum seq. ff. eod. contr. 9. num. 4.
 Leg. si uxor 13. §. 2. ff. ad leg. Jul. de adulter. contr. 12. n. 8.
 Leg. Divus Adrianus 5. ff. ad leg. Pom. de parricid. contr. 12. n. 9.
 Leg. si adulterium, §. stuprator. ff. ad leg. Jul. de adult. contr. 2. n. 12.
 Leg. 1. ff. de effractor. cum aliis iurib. contr. 17. num. 4.
 Leg. 4. §. 1. ff. ad leg. Jul. Majest. contra 16. num. 16.
 Leg. fin. §. 2. ff. de custod. reor. contr. 19. num. 18.
 Leg. capitalium, §. solent, ff. de poen. contr. 24. num. 14.
 Leg. constitutiones, ff. de appellat. contr. 25. num. 16.
 Leg. 1. §. si ad diem, ff. de re milit. contr. 25. num. 29.
 L. unius, §. cogniturum, ff. de Quæst. contr. 25. num. 30.
 Leg. custodias 12. ff. de publ. Jud. contr. 25. num. 31.
 L. si postulaverit 27. §. quæstioni, ff. ad leg. Jul. de adulter. controvers. 25. num. 32.
 Leg. rescripto, §. si quis accusatorem, ff. de muner. & honor. cum aliis iuribus, contr. 25. n. 41.

Index Jurium.

- Leg. 2. §. unde quaris, ff. ad leg. Jul. de adulter. contr. 25. n. 42.
 Leg. divus 9. ff. de cult. reor. contr. 25. num. 44.
 L. repeti, ff. de quaestion. controvers. 25. num. 46.
 Leg. 1. in princ. & §. quaestioni 23. ff. de quaest. contr. 26. num. 4.
 Leg. edictum 8. ff. eod. tit. contr. 26. num. 8.
 Leg. 1. §. Cornelio 4. ff. eod. tit. contr. 26. num. 9.
 Leg. absentem, ff. de poen. contr. 28. num. 4.
 Leg. testium, §. item Divus, ff. de testibus, controversia 28. numero 12.
 Leg. Divus Adrianus, ff. de custo. reor. contr. 28. n. 21.
 Leg. Capitalium, §. igne, ff. de poen. controvers. 30. num. 27. & 53.
 Leg. 4. in princ. ff. ad leg. Jul. Majest. controvers. 30. numer. 31. & seq.
 Leg. ut vim, ff. de just. & jur. contr. 30. num. 37.
 Leg. perspicendum, §. delinquitur, ff. de poenit. controvers. 30. numero 44.
 Leg. 1. §. cum arietes, ff. si quadr. pauper. fecit. dicat. controvers. 30. numero 44.
 Leg. 1. ff. de praevaticat. contr. 30. n. 45. & seq.
 Leg. Divus, ff. ad leg. Cornel. de Sicut. controvers. 30. num. 46. & contr. 32. num. 21.
 Leg. 1. §. Divus Adrianus, ff. eod. tit. contr. 30. n. 46.
 Leg. 1. §. si quis, ff. ad Sillanian. contr. 30. num. 50.
 Leg. & si amici 9. §. sed etsi in domo, ff. ad leg. Jul. de Adulter. contr. 31. num. 36.
 Leg. cogitationis 18. ff. de poen. contr. 32. num. 22.
 Leg. 1. in fin. ff. ad l. Pomp. de Parric. 32. num. 27.
 Leg. aut facta, §. persona, ff. de poen. contr. 32. num. 27.
 Leg. 1. §. fin. de effractor. controvers. 36. num. 36.
 Leg. aut facta, §. locus, ff. de poen. contr. 36. n. 37.
 Leg. aut facta, §. nonnunquam, ff. de poen. contr. 37. numero 29.
 Leg. qui nomen 25. ff. ad leg. Cornel. de fals. controvers. 38. numero 23.
 Leg. fin. ff. de Praetor. stipulat. contr. 40. num. 55.
 Leg. capitalium, ff. solent, ff. de poen. contr. 41. num. 4.
 Leg. 1. §. expilatores, ff. de effractor. contr. 41. num. 4.
 Leg. quicumque 8. ff. ad leg. Cornel. de fals. controvers. 44. num. 7.
 Leg. cum pater 77. §. pater pluribus, ff. de legat. 2. expend. contr. 45. numer. 34.
 Leg. lege Cornelia 9. §. eadem lege, ff. ad leg. Cornel. de fals. contr. 46. num. 4.
 Leg. denunciaffe 17. §. quaritur, ff. ad leg. Cornel. de adulter. controvers. 56. num. 19.
 Leg. 1. §. fin. ff. de extraor. crim. controvers. 54. n. 14.
 Leg. 1. §. persuadere, ff. de ser. corrupt. contr. 57. num. 19.
 Leg. 1. in fin. ff. de poen. controvers. 57. num. 20.
 Leg. Imperator, ff. de his qui not. infam. contr. 59. n. 15.
 Leg. 3. §. 2. ff. ad leg. Cornel. de sicut. contr. 60. num. 17.
 Leg. si quis aliquid, ff. de poen. contr. 60. num. 17.
 Leg. unie. §. ergo, vers. integer, ff. nihil inn. appel. pen. contr. 62. num. 4. & seqq.
 Leg. nec jure 22. ff. ad leg. Jul. de adulter. contr. 64. n. 39.
 Leg. quod ab initio, ff. de reg. jur. contr. 64. num. 65.
 Leg. factum 170. ff. de reg. Jur. contr. 64. num. 66.
 Leg. si diutino 25. cum leg. sequent. ff. de poenit. controvers. 67. numero 2.
 Leg. Imperator 8. §. fin. ff. de postul. contr. 67. num. 18.
 Leg. 3. §. r. de Decurion. & fil. cor. contr. 67. num. 19.
 Leg. is qui Reipublice 39. ff. ex quibus caus. major. contr. 70. num. 10. & 43.
 Leg. accusatore 13. §. 1. ff. de publ. judic. contr. 70. num. 23.
 Leg. servum 33. ff. de Procurator. contr. 70. num. 25.
 Leg. sed etsi per Procuratorem 26. §. item

Index Jurium,

- item inquit Praetor, ff. ex quibus caus. major. controvers. 70. numero 45.
 Leg. ne quisquam 9. ff. de offic. Proconsul. & legat. controvers. 73. numero 8.
 Leg. officium 12. ff. de re militar. contr. 77. num. 19.
 Leg. 1. §. sed si dubites, ff. de jurid. om. judic. contr. 77. num. 6.
 Leg. liberis 25. C. de inof. testam. contr. 30. num. 38.
 Leg. 1. C. ad leg. Cornel. de sicut. contr. 30. num. 46.
 Leg. si quis 8. C. eod. tit. ibidem.
 Leg. servum 6. C. de Delator. lib. 10. contr. 30. num. 51.
 Leg. nec sicut 8. C. eodem. titul. ibidem.
 Leg. unie. C. de his qui se desert. contr. 30. num. 59.
 Leg. nec ignorans, C. de Donat. controvers. 30. n. 66.
 Leg. incivile 2. C. de furt. contr. 36. num. 30.
 Leg. majorem, C. ad leg. Cornel. de fals. contr. 38. num. 24.
 Leg. is qui cum telo 6. C. ad l. Cornel. de sicut. contr. 42. num. 25.
 Leg. 2. C. de fals. monet. controvers. 44. num. 51.
 Leg. 1. Cod. eod. titulo controvers. 46. num. 13.
 Leg. scdisimas, Cod. ad leg. Jul. de adulter. controvers. 48. n. 48. & contr. 58. num. 10.
 Leg. unie. C. de mulier. quae se prop. servis conjun. controvers. 51. numero 12.
 Leg. si quis non dicam rapere, C. de Episcop. & Cleric. controvers. 55. num. 17.
 Leg. si qua illustis, C. de Senatusconsult. Orphi. controvers. 58. num. 16. & 22.
 Leg. fin. C. comm. de manumif. contr. 59. num. 8.
 Leg. omnes 25. cum leg. seq. C. de poen. contr. 67. n. 11.
 Leg. consentu, §. servis, C. de repud. contr. 68. num. 13.
 Leg. 2. C. de naufrag. lib. 11. exp. cont. 68. num. 18.
 L. unica, C. si Rect. Provin. contr. 69. num. 10.
 L. 1. §. omnia, C. de veter. jur. enuclean. contr. 78. num. 99.
 Leg. digna vox, C. de legib. contr. 78. num. 100.
 Leg. 1. C. de formul. sublat. contr. 30. n. 38.
 Leg. 2. Cod. quor. appell. non recipiant. controvers. 2. numero 9. & seq.
 Leg. fin. C. de interdicit. matrim. int. pup. & tut. controvers. 6. n. 49.
 Leg. fin. C. ubi caus. fiscal. contr. 6. num. 81.
 Leg. sciant cuncti, C. de probat. contr. 7. num. 49.
 Leg. 1. C. de secund. tabul. contr. 7. numero 54.
 Leg. quoniam multa facinora, Cod. de vi publ. & privat. contr. 19. n. 14 & 16. & controvers. 34. numer. 7. & sequent.
 Leg. ad Commentatiensem, C. de cust. reor. contr. 19. num. 22.
 Leg. 1. in princ. C. eod. tit. contr. 25. num. 27. & 43. cum seq.
 Leg. qui sententiam 16. Cod. de poen. contr. 26. num. 11.
 Leg. 1. C. de quaestionibus, contr. 26. num. 13.
 Leg. transigere, C. de transactionibus, contr. 27. num. 3.
 Leg. final. Cod. de probat. contr. 28. num. 24.
 Leg. 2. C. quorum appell. non recipiant. contr. 28. num. 26.
 Leg. ubi falsi 12. C. ad leg. Corn. de fals. controvers. 28. num. 27.
 Leg. in exercendis 15. C. de fid. instr. contr. 2. num. 28.
 Leg. fin. C. de Delator. lib. 10. explic. contr. 30. num. 27. & 51.
 Leg. final. §. 1. & §. quoniam, Cod. de re milit. lib. 11. explic. controvers. 30. num. 34.
 Leg. final. C. ad leg. Cornel. de sicut. contr. 30. num. 37.
 Leg. 1. C. de formul. sublat. contr. 30. n. 38.
 Ex Codice Justinian.
 Leg. 2. Cod. quor. appell. non recipiant. controvers. 2. numero 9. & seq.
 Leg. fin. C. de interdicit. matrim. int. pup. & tut. controvers. 6. n. 49.
 Leg. fin. C. ubi caus. fiscal. contr. 6. num. 81.
 Leg. sciant cuncti, C. de probat. contr. 7. num. 49.
 Leg. 1. C. de secund. tabul. contr. 7. numero 54.
 Leg. quoniam multa facinora, Cod. de vi publ. & privat. contr. 19. n. 14 & 16. & controvers. 34. numer. 7. & sequent.
 Leg. ad Commentatiensem, C. de cust. reor. contr. 19. num. 22.
 Leg. 1. in princ. C. eod. tit. contr. 25. num. 27. & 43. cum seq.
 Leg. qui sententiam 16. Cod. de poen. contr. 26. num. 11.
 Leg. 1. C. de quaestionibus, contr. 26. num. 13.
 Leg. transigere, C. de transactionibus, contr. 27. num. 3.
 Leg. final. Cod. de probat. contr. 28. num. 24.
 Leg. 2. C. quorum appell. non recipiant. contr. 28. num. 26.
 Leg. ubi falsi 12. C. ad leg. Corn. de fals. controvers. 28. num. 27.
 Leg. in exercendis 15. C. de fid. instr. contr. 2. num. 28.
 Leg. fin. C. de Delator. lib. 10. explic. contr. 30. num. 27. & 51.
 Leg. final. §. 1. & §. quoniam, Cod. de re milit. lib. 11. explic. controvers. 30. num. 34.
 Leg. final. C. ad leg. Cornel. de sicut. contr. 30. num. 37.
 Leg. 1. C. de formul. sublat. contr. 30. n. 38.
 Ex Institutionibus.
 §. Sunt autem, vers. necnon, instit. de hered. quae ab intest. deser. contr. 58. num. 22.

Index Jurium

Ex Codice Theodosi.

- L**ege unic. C. Theodof. de honor. vehic. contr. 49. num. 50.
Leg. 1. c. Theodof. ad leg. Jul. pecul. lat. contr. 77. n. 8.
Leg. 1. cum seq. c. Theod. de famof. libel. contr. 74. numer. 3. & feqq.
Leg. 1. c. Theod. de inccft. nup. contr. 49. n. 14.

Ex Codice Regum Gothorum quem forum Judicium nuncupamus.

- L**ege 16. tit. lib. 2. for. judic. contr. 2. num. 74.
Leg. 14. tit. 1. lib. 2. c. jud. for. contr. 1. num. 7.
Leg. 1. tit. 2. lib. 9. c. jud. for. contr. 1. num. 8.
Leg. 4. in proem for. jud. contr. 79. num. 10.

Ex foro Legum.

- L**ege 1. tit. 7. lib. 4. for. leg. contr. 12. n. 12.
Leg. 3. tit. 8. lib. 1. for. leg. contr. 26. num. 36.
Leg. 6. tit. 8. lib. 1. for. leg. contr. 26. num. 36.
Leg. 4. tit. 10. lib. 4. for. leg. contr. 49. num. 12.
Leg. 2. tit. 7. lib. 4. for. leg. contr. 49. num. 19.
Leg. fin. tit. 4. lib. 4. for. leg. contr. 49. num. 29.

Ex legibus Styli.

- L**ege 74. styli, contr. 34. num. 19. & contr. 46. n. 18.
Leg. 10. styli, contr. 2. num. 11.
Leg. 32. styli, contr. 11. num. 24.
Leg. 4. styli, contr. 78. num. 12.

Ex septem Partitis.

- L**ege 14. tit. 1. part. 1. contr. 2. num. 40.
Leg. 2. tit. 16. part. 2. contr. 29. numer. 55.
Leg. 11. tit. 17. part. 3. contr. 25. num. 57.
Leg. 11. tit. 22. part. 3. contr. 3. numer. 34.
Leg. 16. tit. 23. part. 3. contr. 2. numero 26. & feqq.
Leg. fin. tit. 19. part. 5. contr. 36. num. 26.
Leg. 2. tit. 1. part. 7. contr. 27. numero 2.
Leg. 1. ver. la octava tit. 2. part. 7. contr. 14. num. 11.
Leg. 8. tit. 14. part. 7. contr. 28. n. 34.
Leg. 18. tit. 14. part. 7. contr. 36. n. 44.
Leg. 11. tit. 17. part. 7. contr. 74. num. 36.
Leg. 2. tit. 19. part. 7. contr. 49. num. 13.
Leg. 2. tit. 30. part. 7. contr. 38. n. 40.
Leg. 3. tit. 31. part. 7. contr. 55. num. 18.
Leg. 3. tit. 10. part. 2. expenditur, contr. 78. num. 11.

Ex libris Ordinamenti.

- L**ege 6. tit. 11. lib. 3. ordin. contr. 28. num. 38.
Leg. 1. tit. 1. lib. 8. ordin. contr. 25. num. 59.
Leg. 11. tit. 1. lib. 8. ordin. contr. 25. num. 60.
Leg. 5. tit. 1. lib. 2. ordin. contr. 78. numero 12.

Ex Nova Recopilatione.

- L**ege 1. tit. 1. lib. 2. recopil. contr. 2. num. 40.
Leg. 6. tit. 6. lib. 2. recopil. contr. 25. num. 67. & feqq.
Leg. 3. tit. 13. lib. 2. recopil. contr. 75. num. 17.
Leg. 6. tit. 13. lib. 2. recopil. contr. 75. num. 17.
Leg. 18. tit. 7. lib. 2. recopil. contr. 75. num. 17.

Leg.

Index Jurium.

- Leg. 1. tit. 6. lib. 4. recopil. contr. 28. n. 40.
Leg. 15. tit. 6. lib. 5. recopil. contr. 1. n. 63.
Leg. 4. tit. 11. lib. 5. recopil. contr. 46. num. 16.
Leg. 2. tit. 19. lib. 5. recopil. contr. 7. num. 24.
Leg. 1. tit. 1. lib. 8. recopil. contr. 25. n. 59.
Leg. 4. tit. 1. lib. 8. recopil. contr. 25. n. 60.
Leg. 8. tit. 11. lib. 8. recopil. contr. 34. num. 21.
Leg. 10. tit. 16. lib. 8. recopil. contr. 30. num. 75.
Leg. 10. tit. 15. lib. 8. recopil. contr. 7. n. 71.
Leg. 4. tit. 20. lib. 6. recopil. contr. 51. num. 14. & 51.
Leg. 6. tit. 20. lib. 8. recopil. contr. 51. n. 14.
Leg. 1. tit. 22. lib. 8. recopil. contr. 25. n. 85.
Leg. 4. tit. 22. lib. 8. recopil. contr. 24. num. 11.
Leg. fin. tit. 22. lib. 8. recopil. contr. 24. num. 12.
Leg. 15. tit. 23. lib. 8. recopil. contr. 31. num. 19.
Leg. 17. tit. 23. lib. 8. recopil. contr. 31. num. 19.
Leg. 4. tit. 24. lib. 8. recopil. contr. 21. n. 34.
Leg. 1. §. 8. tit. 1. lib. 9. recopil. contr. 6. num. 41.
Leg. 7. §. 26. tit. 2. lib. 9. recopil. contr. 6. num. 42.
Leg. 2. §. 23. tit. 2. lib. 9. recopil. contr. 6. num. 65.
Leg. 36. tit. 5. lib. 2. recopil. contr. 78. num. 12.

Censura

Censura R.P. Emanuelis de Naxera, è Societate Jesu, Regii Concionatoris.

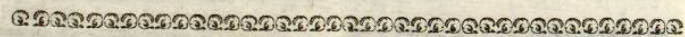
DE mandato D. D. Francisci Forteza Vicarii Matritensis, Abbatis Sancti Vincentii in Ecclesia Toletana, attentè examinandum accepi librum typis mandandum (cujus titulus est: *Tractatus de Re Criminali, sive Controversiarum usu frequentium in causis criminalibus, cum earum decisionibus, tam in Aula suprema Hispana criminum, quam in Senatu Novi Orbis*, constructum à Doctore Domino Laurentio Matthæi & Sanz, Jurisconsulto Valentino, in sacro, supremo, & Regio Aragoniæ Consilio Regente Cancellariam, & Equestris Ordinis de Montesa, & Sancti Georgii de Alfama tesserâ purpureâ insignito. Miror in Opere tum rei gravitate, tum difficultate pleno & Auctoris eruditionem, & in decisionibus soliditatem: Liber est Auctore suo dignus. Plinius Lib. 4. Epist. 26. aiebat: *Petis, ut Libellos tuos, quos studiosissimè comparasti, recognoscendos, emendandisque cures: faciam. Quid enim suscipere libentius debeo, te præsertim exigente?* Ego verò, cum hoc Opus à viro gravissimo, doctissimo, disertissimoque fuerit concinnatum, suscipio, non ut examinem, emendarique cures, sed qualis qualis scriptor sum, ut dicam posteritati scribere, & scripta æternitati mandare. Opus est absolutissimum in eo omnia tersa, omnia pulchra, omnia Latina. *Qui tacet* (aiebat Plinius, lib. 7. epist. 25.) *hoc amplius præstant, quod maximum opus silentio reverentur.* Ergo Opus revereor silentio, cum satis nequeam dilaudare eloquio, dicam tamen in eo nihil esse moribus incongruum, aut Catholicæ fidei adversum. Sic censeo; Salvo &c. Matriri septima die Octobris anni 1672.

Emanuel de Naxera.

LICENCIA.

NOs el Doctor Don Francisco Forteza Abad de S. Vicente Dignidad de la Santa Yglesia de Toledo, y Vicario de esta Villa de Madrid, y su partido por el presente, y por lo que à nos toca damos Licencia para que se pueda imprimir, y imprimir el libro intitulado: *Tractatus de Re Criminali, sive Controversiarum usu frequentium in causis Criminalibus, cum earum decisionibus, tam in Aula Suprema Hispana criminum, quam in Senatu Novi Orbis*, escrito por el Señor Don Lorenzo Matthæi y Sanz, del Consejo supremo de Aragon, Cavallero del abito Montesa, por quanto no tiene cosa contra nuestra santa fee Catholica, y buenas costumbres. Dado en Madrid a ocho de Oct. de mil y seis-cientos y setenta y dos años.

Por su mandado,
D. de Velasco.

SUMMA PRIVILEGII REGII.

Auctoritate Regia sancitum est, ne quis *Tractatum de Re Criminali*, auctore *Laurentio Matthæi & Sanz*, intra decem proximos annos à prima editione numerandos imprimat, aut alibi impressum in hoc Regno divendat, præter *JONN. & JACOB. ANISSON* Bibliopolas Lugdunens, aut eos quibus id juris concefferint; hocque omnibus perinde clarum & indistinctum habeatur, ac si Regii diplomatis sententia Operis initio præfigatur. Qui secus fecerit, librorum confiscatione, & pœnis Regio diplomate declaratis multabitur. Datum Cavillæo die prima Junii 1685.

De mandato Regis signatum IVN QVIERES.

PARS

PARS PRIMA
DE RE CRIMINALI,
SIVE
CONTROVERSIAE FORENSES
DE CRIMINIBUS

usu frequenter patris.

CONTROVERSIA I.

De Suprema Aula Senatus Hispani, cui cura persequendorum criminum commissa est, Præfætique Regiæ Domus, & Curia, eorumque potestate, atque jurisdictione.

SUMMARIUM.

- 1 Alcaldes de Casa y Corte, nomen Hispanicum.
- 2 Alcalde nomen ab Arabibus mutatum.
- 3 Alcalde, Latine Prætor appellari solet.
- 4 Prætoris nomen quod officium tempore Romanorum significabat.
- 5 Prætor primus inter Romanos, Urbanus erat.
- 6 Judices causarum criminalium in Curia Hispana, tempore Regum Gothorum inter Proceres numerabantur.
- 7 Triphadi qui essent tempore Gothorum.
- 8 Triphadi an dignitatem politicam, vel militarem obtinissent.
- 9 Triphadi jurisdictionem contentiosam in Curia, tam causarum civilium quam criminalium obtinebant.
- 10 Præfæti Regiæ Domus, & Curia de omnibus causis bellicis jurisdictionem contentiosam desiderantibus jus olim dicebant.

D.D. Laur. Matthæi, de Re Crim. Pars I.

- 11 Judices Curia, qui sunt ab antiquo.
- 12 Judices Curia, postquam Hispania à Mahometana calamitate vindicata est, Alcaldes nuncupantur, sumpto vocabulo ab Arabibus.
- 13 Præfæti Regiæ Domus & Curia Alcaldes del Rey appellantur in nostro Hispano jure, & num. 14.
- 15 Sobre-juez, o Adelantado de Corte, quam dignitatem obtinebat.
- 16 Huic Magistratus successit Consilium, quoad jurisdictionem, Præfæti illius quoad representationem muneris.
- 17 Consilii Primordia, atque recentior institutio.
- 18 Consilium à tempore Gothorum usque ad Ferdinandum I I. cognomento Sanctum, quale fuisse.
- 19 Consilium an jurisdictionem contentiosam exerceret à tempore Ferdinandi II. incertum, licet Pater Mariana alia referat.
- 20 Consilii expressa mentio in legibus Partitarum, sed absque mentione jurisdictionis contentiosa.
- 21 Consiliariorum eligendorum curam Alphonsus XI expressit in Comitibus habitis Matriri anno 1329.
- 22 Consiliariorum numerum ad 10. reduxit Henricus II. in Comitibus Burgicis anni 1368.
- 23 Cancellariarum institutor, Rex Joannes I. de jurisdictione contentiosa Consilii clarissimè tractavit.
- 24 Ararum computatio dissonat ab annis

A nis